

FSD2394 PUOLISOTTOMAT JA LAPSETTOMAT NAISET 2004: HAASTATTELUT OPETUS- JA TUTKIMUSKÄYTTÖÖN

FSD2394 WOMEN WITHOUT SPOUSE AND CHILDREN 2004: INTERVIEWS FOR TEACHING AND RESEARCH PURPOSES

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Haastattelukysymykset liitteineen

Haastattelun aluksi

1. Kerro, mitä teet tavallisen arkipäivän kuluessa.
2. Ketkä ovat Sinulle tärkeitä ihmisiä?
3. Kuvaile itseäsi muutamalla sanalla.
4. Oletko Sinä tyypillinen puolison ja lapseton nainen? Millä perusteella?

Puolisosuhde ja äitiys

5. Oletko joutunut selittelemään sitä, miksi Sinulla ei ole puolisoa? Onko Sinulla jokin vakiovastaus? Mikä?
6. Millaisilla naisilla yleensä on puoliso?
7. Onko Sinussa samoja ominaisuuksia kuin niissä naisissa, joita äsken kuvailit? Mitä ominaisuuksia?
8. Minkälaisia naisia äidit yleensä ovat?
9. Onko Sinussa äideille tyypillisiä ominaisuuksia? Mitä ominaisuuksia?
10. Oletko joutunut selittelemään, miksi Sinulla ei ole lapsia? Onko Sinulla jokin vakiovastaus? Mikä?
11. Haaveiletko Sinä omasta lapsesta? Miksi haaveilet/et haaveile?
12. Haaveiletko Sinä siitä, että olisit jonkun puoliso? Tarkoitan tällä sitä, että asuisit puolison kanssa. Miksi haaveilet/et haaveile?
13. Onko naisen mielestäsi vaikeampaa olla puolisoton kuin miehen? Miksi on/ei ole?
14. Entä onko naisen mielestäsi vaikeampaa olla lapseton kuin miehen? Miksi on/ei ole?

Aikuisuus

15. Mitä ihmisen on oltava, jotta häntä voi pitää aikuisena?
16. Mikä tekee naisesta aikuisen?
17. Mitä mieltä olet väitteestä ”avioliitto kasvattaa kypsään aikuisuuteen”?
18. Mitä mieltä olet väitteestä ”lapsi tekee naisesta aikuisen”?
19. Millä perustein Sinä itse olet aikuinen?
20. Minkälaisissa tilanteissa Sinä tunnet olevasi tasa-arvoinen aikuinen nainen?

Arvostus

21. Minkälaisia naisia yleensä arvostetaan?
22. Mitä ominaisuuksia Sinä itse arvostat itsessäsi?
23. Mitä Sinun ominaisuuksiasi erityisesti naiset ovat arvostaneet?
24. Entä mitä Sinun ominaisuuksiasi erityisesti miehet ovat arvostaneet?
25. Mitä mieltä olet väitteestä ”aikuinen nainen tarvitsee seksiä”?
26. Mitä haluaisit sanoa puolisottomista naisista ja seksuaalisuudesta?

Ennakkoluulot

27. Kohdistuuko Sinun mielestäsi naisiin, joilla ei ole puolisoa eikä lapsia jonkinlaisia ennakkoluuloja? Kertoisitko jonkun ennakkoluulon, joka tuli mieleesi. Pitääkö tuo ennakkoluulo paikkansa?

Annetaan yksitellen luettavaksi neljä stereotypiaa puolisottomista ja lapsettomista naisista. Kun haastateltava on lukenut, kysytään kunkin kuvauksen kohdalta erikseen...

28. (a, b, c, d) Ajatellaanko naisista, joilla ei ole puolisoa eikä lapsia tällä tavalla? Vastaako tämä kuvaus todellisuutta? Ketkä ajattelevat tämän kuvauksen mukaisesti?
29. Onko Sinuun joskus suhtauduttu jotain näistä tavoista? Mitä Sinä siitä ajattelit (/ajattelisit, jos suhtauduttaisiin)?

Hyvä elämä

30. Et ole puoliso etkä äiti. Onko jotain sellaista, joka tämän elämäntilanteesi takia on Sinulle tavallista tärkeämpää. Mitä ja miksi?
31. Mikä on puolisottomana ja lapsettomana naisena kaikkein parasta?
32. Puuttuiko haastattelusta jokin kysymys, jonka oletit kysyttävän? Mikä kysymys? Mikä on Sinun vastauksesi tähän kysymykseesi?
33. Haluaisitko sanoa haastattelun lopuksi vielä jotakin?

Liite a

Perinteinen vanhapiika

Perinteinen vanhapiika elää selibaatissa. Hänellä ei ole seksisuhteita miesten kanssa eikä mitä todennäköisimmin tule jatkossakaan olemaan. Tämä ei ole mikään ihme, perinteisessä vanhassapiiassa on jokin ulkoinen tai sisäinen vika tai puute, joka suorastaan karkottaa miehet hänen ympäriltään. Yksikään normaali mies ei ole kiinnostunut parisuhteesta perinteisen vanhanpiian kanssa.

Perinteisen vanhanpiian elämän keskeisin tavoite on ollut ja on edelleen avioliitto. Koska tämä tavoite ei ole toteutunut, on hänestä tullut kateellinen, katkera ja kätttyisä ikäneito, jonka kanssa kaikkien on hyvin hankala tulla toimeen. Perinteinen vanhapiika ei ole kenenkään mielestä mukava ihminen. Häneen verrattuina perheelliset naiset ovat ilman muuta paljon mukavampia.

Kätttyisyytensä lisäksi perinteiset vanhatpiiat ovat tunnetusti miehenkipeitä. He haluavat itselleen puolison keinolla millä hyvänsä. Miehenkipeydessään perinteinen vanhapiika saattaa olla suorastaan huvittava, sillä läheskään aina hän ei itse käsitä, miten tuhoontuomittuja hänen yrityksensä löytää puoliso todellakin ovat. Vanhapiika on ja pysyy vanhanapiikana jatkossakin tekipä hän mitä tahansa.

Vanhanpiian luonteenlaatu ja miehettömyys ovat oivia leikinlaskun kohteita, joista kenenkään ei ole syytä suuttua. Onhan vanhoistapiioista on laskettu leikkiä jo aikapäiviä ennen omaa aikaamme! Vakavasti ottaen, vanhanpiian kohtalo on kuitenkin surkea, sillä ovathan vanhatpiiat aviotumistahdostaan huolimatta joutuneet jäämään vaille äittyden iloa ja aikuiselle naiselle kuuluvaa asemaa miehensä puolisona.

Liite b

City-sinkkunainen

City-sinkkunainen on nykyaikainen, kunnianhimoinen, aktiivinen ja mahdollisesti myös pitkälle koulutettu. Työ ja ammatti ovat saaneet citysinkkunaisen mielessä aivan liian korostuneen merkityksen. Niinpä hänestä on tullut materialistisia arvoja korostava työhullu, jolle oma etu on kaikki kaikessa. Yksinelävänä ja hyvin toimeentulevana city-sinkkunaisella ei ole koskaan minkäänlaisia taloudellisia huolia.

City-sinkkunainen antaa ymmärtää kelpuuttavansa puolisoikseen vain itsensä herra Täydellisyyden. Täydellistä miestä ei ole olemassa, joten citysinkulle ei kelpaa kukaan. Tosiasiassa citysinkun vaativuudessa ei kuitenkaan ole kyse miehen täydellisyydestä, vaan siitä, että city-sinkkunaista itseään riivaa täysin kyltymätön ja itsekäs vapaudenkaipuu, joka estää häntä solmimasta pysyvää parisuhdetta kenenkään kanssa.

Ylipaisuneen vapaudenkaipuunsa vuoksi city-sinkku suorastaan välttelee avioliittoa ja kieltäytyy asettumasta aloilleen. Hän ei normaalin aikuisen naisen tavoin ota vastuuta elämästään ja ihmissuhteistaan. Erakkona citysinkku ei silti elä. Hän tapailee lukuisia miehiä ja viettää heidän kanssaan hyvin värikästä seksielämää tippaakaan toimintansa moraalisisista seurauksista piittaamatta. Ilman muuta on selvää, etteivät

citysinkkunaisen seksisuhteet johda äitiyteen. Omista eduistaan kiinni pitävä citysinkkunainen ei anna lasten tulla sotkemaan vapaata elämäänsä.

City-sinkkunainen pääsee muihin naisiin verraten kohtuuttoman helpolla elämässään, koska hänen ei tarvitse olla aikuisen naisen tavoin vastuussa kenestäkään. Hyvin city-sinkkunaisen asiat eivät silti ole, sillä kaikessa vauhdikkuudessaan hänen elämänsä on kuitenkin surkuteltavan tyhjää. Itsekkyytensä ja urakeskeisyytensä vuoksi city-sinkkunainen jää vaille kaikkea sitä hyvää, mitä vain parisuhde ja äitiys voisivat hänelle antaa.

Liite c

Pelästynyt reppana

Pelästynyt reppana pitää lapsista ja arvostaa perhettä kuten muutkin naiset tekevät. Itseasiassa hän suorastaan valtavasti ikävöi omaa perhettä ympärilleen. Suuresta perheenkaipuustaan huolimatta pelästynyt reppana joutuu kuitenkin elämään yksin, koska hän ei kykene selviytymään puolison ja äidin vaativista tehtävistä normaalien naisten tavoin. Pelästyneestä reppanasta ei ole äidiksi eikä puolisoiksi.

Pelästyneen reppanan surullinen kohtalo johtuu siitä, että hänelle on tapahtunut jotakin todella pahaa menneisyydessään. Tapahtuma voi olla mikä tahansa, kunhan se vain on riittävän merkittävä. Usein pelästynyttä reppanaa kohdannut tragedia itsessään jää arvailujen varaan, sillä hän saattaa käyttäytyä aivan kuin mitään erityistä ei olisi tapahtunut. Päällisin puolin hänen elämänsä voi näyttää olevan aivan kunnossa. Jotain hyvin synkkää hänen taustassaan täytyy kuitenkin olla, sillä muutenhan hänen kaltaisensa nainen olisi jo naimisissa.

Osa pelästyneistä reppanoista kieltäytyy seurustelusuhteista, koska he ymmärtävät kelpaamattomuutensa parisuhteeseen ja perhe-elämään. Tässä pelästyneet reppanat osoittavat suurta urheutta, sillä he luopuvat perheellisyydestä vapaaehtoisesti, jotta eivät saattaisi puolisoaan kohtuuttoman vaikeaan tilanteeseen eivätkä siirtäisi omia traumojaan uuden sukupolven kannettaviksi. Kaikki pelästyneet reppanat eivät kuitenkaan käsitä näin hyvin omaa onnetonta tilaansa. He yrittävät seurustella, mutta kuten luonnollista on, ei heidän seurustelusuhteistaan voi tulla pysyviä. Vähän ajan kuluessa suhde kariutuu ja pelästynyt reppana on jälleen surullisella tavalla yksinään. Onnellista perhe-elämää pelästynyt reppana ei voi saavuttaa.

Liite d

Potentiaalinen lesbo¹

Potentiaalisessa lesbossa ei näy mitään varsinaista vikaa. Hän on nainen, jonka luulisi jo ajat sitten löytäneen itselleen miehen ja synnyttäneen miehelleen lapsia. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. Potentiaalinen lesbo on yhä edelleen miehetön ja lapseton.

Puhuttaessa aiemmista tai nykyisistä miessuhteista potentiaalinen lesbo mieluiten vaikenee. Hänen vaikenemisensä ei ole mikään ihme. Onhan yleisesti tiedossa, ettei

---

¹ ”Potentiaalinen lesbo” selitettiin haastattelutilanteessa sanoilla ”kukaties lesbo”, mitä nimitystä käytettiin myös aineistosta tehdyssä tutkimuksessa tähän stereotypiaan viitattaessa.

hänellä ole ainakaan viime vuosina ollut seurustelusuhdetta yhdenkään miehen kanssa. Miesseuraa hänen kaltaiselleen naiselle olisi varmasti ollut tarjolla. Jostain syystä potentiaalinen lesbo ei kuitenkaan käytä energiaansa ”sen oikean” etsimiseen vaan näyttää olevan enemmän kiinnostunut muista asioista.

Potentiaalinen lesbo ei pukeudu naisellisuuttaan erityisesti korostaen eikä ylipäättään kiinnitä ulkoiseen olemukseensa yhtä paljon huomiota kuin monet muut hänen ikäisensä naiset tekevät. Korostelun naisellista käyttäytymistä, mikä viehättäisi vastakkaista sukupuolta, potentiaalinen lesbo taitaa suorastaan karttaa.

Kotonaan potentiaalinen lesbo tekee miehelle kuuluvat työt tavallisesti itse. Hän ei juuri koskaan pyydä miestä avukseen. Vaikuttaa siltä, ettei hänen tuttavapiirissään ei ole montaakaan miestä. Potentiaalinen lesbo selvästikin viettää kaiken vapaa-aikansa enimmäkseen naisten kanssa.

Tarkemmin ajatellen potentiaalisessa lesbossa on paljon sellaista, mikä saa epäilemään, mistä on oikeastaan kysymys. Onkohan niinkään varmaa, että tämä lesboksi epäilty nainen ylipäättään pitää miehistä? Entäpä, jos hän aivan oikeasti on lesbo eikä siten lainkaan kuulu heteronaisten joukkoon?